

EKONOMICZNA POEZJA? OSZCZĘDNOŚĆ
SŁÓW I BOGACTWO ZNACZEŃ.
MINIATURY POETYCKIE MARII
PAWLIKOWSKIEJ-JASNORZEWSKIEJ

CECYLIA
BIELNIK

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Bożena Święch
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć:

Ekonomiczna poezja? Oszczędność słów i bogactwo znaczeń. Miniatury poetyckie Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej

Klasa / czas trwania zajęć:

III liceum, III technikum / 90 minut

Cele ogólne:

cel kształcący – poznanie miniatur poetyckich Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; rozwój kompetencji kluczowych;

cel wychowawczy – kształtowanie wrażliwości estetycznej i językowej, postawy szacunku dla rozmówcy i wartości ogólnoludzkich, wzrost samooceny.

Cele szczegółowe (operacyjne):

uczeń **rozwija kompetencje kluczowe:**

kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji – analizuje różne motywy kulturowe, interpretuje miniatury poetyckie, skutecznie i z kulturą porozumiewa się w języku ojczystym, dyskutuje, decyduje, kreatywnie wyraża wartości;

kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się – podejmuje autorefleksję, pracuje indywidualnie, w zespole, zarządza czasem i informacjami;

kompetencje matematyczne – logicznie myśli, liczy, wnioskuje;

kompetencje obywatelskie – odpowiedzialnie działa w grupie społecznej;

kompetencje cyfrowe – tworzy algorytmiczne drzewko decyzyjne;

kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej – jest świadomym odbiorcą poezji;

kompetencje w zakresie przedsiębiorczości – wykazuje inicjatywę, realizuje plan;

kompetencje techniczne i inżynierskie – bezpiecznie korzysta z urządzeń technicznych, organizuje stanowisko pracy;

Metody/techniki/formy pracy:

indywidualna, zespołowa, czytanie ze zrozumieniem, burza mózgów, drzewko decyzyjne tradycyjne/algorytmiczne, analiza i interpretacja, dyskusja, statystyczna.

Środki dydaktyczne: **ICT** – komputer, dostępne środowisko programowania, projektor, cyfrowy/papierowy tomik *Pocałunki* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

Opis przebiegu zajęć:

Lekcja dotyczy kreatywnego spotkania z literaturą dwudziestolecia międzywojennego. Uczniowie analizują i interpretują wybrane wiersze Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej z tomiku *Pocałunki*. Odkrywają fenomen miniatury poetyckiej – ekonomiczność języka połączona z jednoczesnym bogactwem semantycznym. Problem ekonomiczności poezji

otwiera dyskusję na temat obecności, braku i potrzeby precyzyjnego, jednoznacznego języka w codziennych wzajemnych komunikatach oraz jego wpływu na porozumienie. Uczniowie tworzą tradycyjne i/lub algorytmiczne drzewko decyzyjne. Formułują i uzasadniają wnioski. Nauczyciel motywuje i wspiera. Stosuje ocenianie kształtujące, uwzględniając aktywność, głos w dyskusji, wkład pracy i możliwości psychofizyczne każdego ucznia.

Komentarz metodyczny:

Nauczyciel indywidualizuje pracę z każdym uczniem, a przede wszystkim ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – z chorobą przewlekłą, poczuciem zagubienia i obniżoną samooceną. Stwarza sytuację dydaktyczną sprzyjającą osiągnięciu sukcesu. Chwali ucznia za jego głos w dyskusji i udział w tworzeniu drzewka decyzyjnego, aby poczuł się lepiej, zwiększył samoocenę i miał motywację do nauki. Natomiast uczeń z pasją matematyczną może dokonać statystycznej analizy miniatury poetyckiej, licząc słowa w tekście, a następnie porównując wynik z ilością zauważonych w danym utworze motywów głównych i marginalnych. Jego wnioski będą ciekawym głosem w dyskusji na temat precyzji komunikatów w kontekście ekonomiczności i bogactwa znaczeń w miniaturze poetyckiej. Nauczyciel chwali logikę myślenia ucznia. Zachęca do rozwoju matematycznego talentu także poprzez pracę z tekstami poetyckimi, tłumacząc, że wiersz jest pewnego rodzaju zadaniem matematycznym, które można rozwiązać, przyjmując optymalny kierunek interpretacji.